

TEMPORA

QUID EST ERGO TEMPUS? SI NEMO EX ME QUÆRAT, SCIO;
SI QUÆRENTI EXPLICARE VELIM, NESCIO.

VIDEO IGITUR TEMPUS QUANDAM ESSE DISTENTIONEM.
SED CUIUS REI, NESCIO, ET MIRUM, SI NON IPSIUS ANIMI.

IPSUM QUIPPE INTERVALLUM METIMUR AB ALIQUIO
INITIO USQUE AD ALIQUEM FINEM.

AUGUSTINUS

QUID EST ERGO TEMPUS? SI NEMO EX ME QUÆRAT, SCIO;
SI QUÆRENTI EXPLICARE VELIM, NĚSCIO.

„MI AZ IDŐ? Ha senki nem kérdezi tőlem, akkor tudom. Ha azonban a kérdezőnek kell megmagyaráznom, akkor nem tudom.”

Benne élünk: tapasztalható, megmérhető. Mégis mást jelent mindenkinek. Mégis másképpen telik mindenkinek. — A változások egymásutánja az idő: múlt, jelen, jövő. Nem tudjuk a kezdetét, nem ismerjük a végét, csak azt látjuk, hogy „mindennek megvan a maga órája”. Felosztottuk napokra, órákra, percekre. De ami valakinek egy óra, az másnak talán ezer. Mérheti mindenki saját szívdobbanásával is; és a tér más pontján mérve ismét másként telik.

“WHAT IS TIME? If nobody asked me, then I would know. If I must explain it for someone, then I would not know how.”

We live in it: it can be experienced and measured. But it means something else for everybody. But it passes differently for everybody.—Time is a succession of changes: past, present and future. We do not know its beginning, we do not know its end, we know just that “to everything there is a season”. We have divided it into days, hours and minutes. But what an hour is for someone is possibly a thousand for another. Everybody can measure it with his own heartbeat; and if measured at another point of reference, according to Einstein, it passes differently again.

“WAS IST ALSO ZEIT? Wenn mich niemand fragt, so weiß ich es; will ich es aber jemandem auf seine Frage hin erklären, so weiß ich es nicht.”

Wir leben in ihr: sie ist zu erfahren und zu messen. Dennoch bedeutet sie für alle etwas anderes. Dennoch vergeht sie bei jedem anders. — Die Zeit ist die Aufeinanderfolge der Änderungen: Vergangenheit, Gegenwart und Zukunft. Wir kennen ihren Anfang nicht, wir kennen ihr Ende nicht, wir sehen nur, daß “für jedes Vorhaben gibt es eine Zeit”. Wir haben sie in Tage, Stunden, Minuten aufgeteilt. Aber was für einen eine Stunde ist, bedeutet für einen anderen vielleicht tausend. Man kann sie mit seinem eigenen Herzschlag messen; und am anderen Punkt des Raums gemessen, vergeht sie wieder anders.

VIDEO IGITUR TEMPUS QUANDAM ESSE DISTENTIONEM.
SED CUIUS REI, NESCIO, ET MIRUM, SI NON IPSIUS ANIMI.

„ÚGY LÁTOM, hogy nem más az idő, mint kiterjedés. Ámde nem tudom, hogy minek a kiterjedése. Igazán csodálkoznék, ha nem a léleké volna.”

A zene a lélek mozgása. Nincs ami többet mondhatna nekünk az időről, mint a zene. Nincs amiről többet mondhatna nekünk a zene, mint az időről. — A műsorban az abszolút időről Johannes Ockeghem Missa Prolationuma (részletek), az elmúlásról Orlando di Lasso hatszólamú darabjai, az idő sajátos megtöréséről gregorián offertoriumok, és arról, „ami ránk szabatott” Melis László darabjai beszélnek.

“TIME SEEMS FOR ME nothing else than extension. But I do not know the extension of what. I would really wonder, if it would not be of the spirit.”

Music is the movement of the spirit. There is nothing that could tell us more about time than music. There is nothing music could tell us more about than time. — In the present programme details of the Missa Prolationem by Johannes Ockeghem speak about the absolute time, sixpart motets by Orlando di Lasso about mortality, plain-song offertoriums about peculiar refraction of time, and pieces by László Melis about “that is given to us”.

“ICH SEHE ALSO, daß die Zeit eine gewisse Ausdehnung ist. Aber wovon, das weiß ich nicht. Es wäre wunderbar, wenn sie nicht eine Ausdehnung des Geistes selbst wäre.”

Die Musik ist die Bewegung der Seele. Es gibt nichts, was uns mehr über die Zeit sagen könnte als die Musik. Es gibt nichts, worüber uns die Musik mehr sagen könnte als über die Zeit. — Auf dieses CD spricht uns das Missa Prolationem (Details) von Johannes Ockeghem über die absolute Zeit, sechsstimmige Motetten von Orlando di Lasso über die Vergänglichkeit, gregorianische Offertorien über die eigentümliche Brechung der Zeit, und der Zyklus von László Melis darüber was “uns ist gegeben”.

IPSUM QUIPPE INTERVALLUM METIMUR AB ALIQUIO
INITIO USQUE AD ALIQUEM FINEM.

„AZ IDŐBEN ugyanis a közbülső szakaszt mérjük, valamely kezdettől valamely végső pontig.”

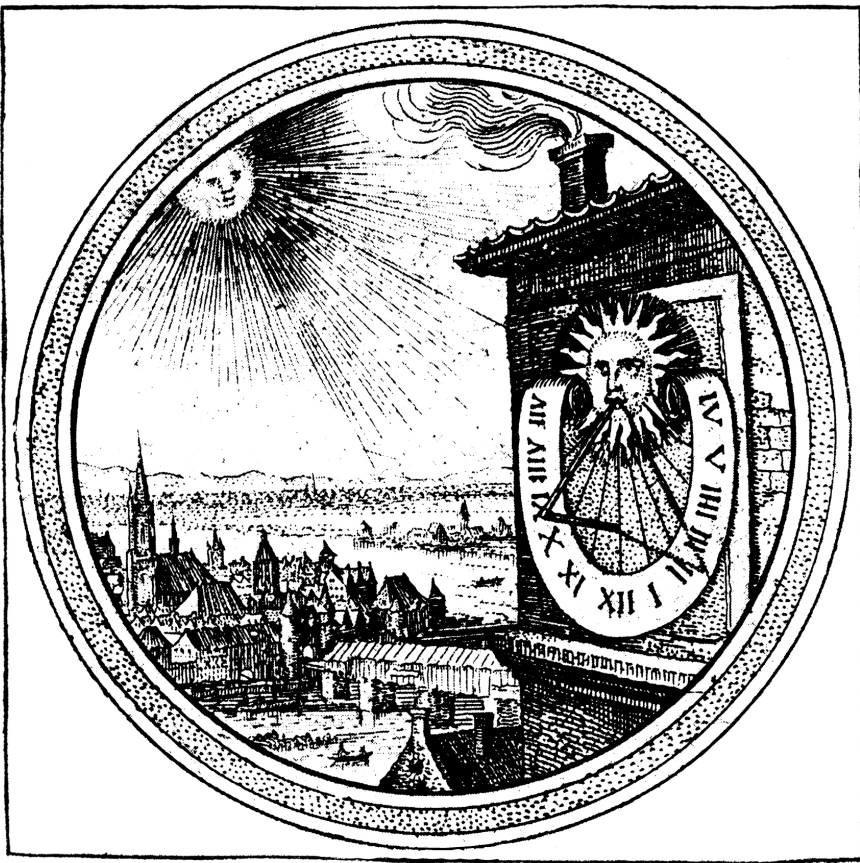
A Tempora, a Voces Æquales énekegyüttes ezredvégi Tryptichonjának utolsó darabja, a kezdet és a vég közötti szakaszcól szól, így a Genesis (1999) és az Apocalypsis (1998) című műsorok szerves folytatása. — Most is régi és új darabok szólnak meg egymás mellett: reneszánsz darabok, gregorián tételek, és egy kortárs zeneszerzőnek az együttes számára 2000-ben komponált műve.

“FOR IN THE TIME we measure the mean phase from any beginning to any end.”

Tempora, the last part of the Tryptich by Voces Æquales designed for the end of the millennium, speaks about the period between beginning and end, so it is the organic continuation of Genesis (1999) and Apocalypsis (1988). — There is early and contemporary music also in this programme: Renaissance motets, plainsong melodies and a piece composed for the ensemble in 2000.

“DENN DIE ZWISCHENZEIT können wir ja nur durch irgendeinen Anfang und irgendeinen Ende bestimmen.”

Das Tempora, der letzter Teil des Jahrtausendende-Tryptichons von Voces Æquales, handelt sich von dem Abschnitt, der zwischen Anfang und Ende liegt; so ist es eine Fortsetzung der Programme Genesis (1999) und Apocalypsis (1998). — Es ist wieder alte und neue Musik nebeneinander: Renaissance Motetten, gregorianische Gäsenge und ein Auftragswerk eines zeitgenössischen ungarischen Komponists, geschrieben im Jahre 2000.

A MŰSORBAN NÉGY különböző fajta zene az idő négy különböző vetületét mutatja be:

- Johannes Ockeghem Missa Prolationumában két-két szólam mindig ugyanazt énekli, csak más tempójelzésben (menzurálkánon). A bravúrosan megkomponált darab, a zenetörténet egyik legkülönösebb alkotása, zenei eszközökkel jeleníti meg az idő múlásának bonyolult összetettségét.

- Orlando di Lasso hatszólamú motettáinak szövegei mind az elmúlásról szólnak. A témaválasztás és az idősödő, beteg mester lelkiállapota különös egységre lép ezekben a motettákban. A mulandóságról, éveink rövidségéről és az itt és ott kettősségéről beszélnek a darabok.

- A CD-n megszólaltatott gregorián offertóriumok (felajánlási énekek) Jézus Krisztus születésének ünnepköréből valók. Az európai kultúra kiemelt fontosságot tulajdonít annak, hogy az isteni örökkévalóság betört a mulandó időbe. Az általunk elfogadott naptárrendszer is ezt az eseményt jelölte meg időszámításunk kezdetének.

- Melis László darabjai az emberi időről szólnak, arról „ami ránk szabott”. Minden tétel kiindulópontja egy-egy idézet a Prédikátor könyvéből, melyhez mintegy magyarázatként egy-egy vers kapcsolódik. A megzenésítésre választott költők: Friedrich Hölderlin, Petri György (†2001) és Eörsi István.

THERE ARE FOUR different kinds of music presenting the different projections of time in this programme.

- Two parts sing always the same music, but in different time signature in the Missa Prolationum by Ockeghem (mensural-canon). This brilliantly composed music, one of the most peculiar compositions in music history, represents the intricate complexity of the passing of time with musical means.

- The texts of the six part motets by Orlando di Lasso speak about mortality. The choice of topic and the mood of the aged composer show consistency. The motets speak about mortality, about the shortness of our years and about the duality of here and there.

- The plainsong offertories are from the feastdays of the birth of Jesus. The European culture attaches stressed importance to the entering of divine eternity into the transiency. Our accepted calendar system indicated this occasion for the beginning of time.

- The composition by László Melis speaks about human time, about "that is given to us". The beginning phrases of each movement is a quotation from the Book of Ecclesiastes. A poem continues as an explanation of the biblical text. The poets presented in this programme are Friedrich Hölderlin, György Petri (†2001) and István Eörsi.

VIER VERSCHIEDENE Musikarten stellen uns die verschiedene Projektionen der Zeit in diesem Programm dar.

- Im Missa Prolationum von Johannes Ockeghem singen jeweils zwei Stimmen immer dieselbe Musik, nur in verschiedenen Taktarten (Mensuralkanon). Das bravourös komponierte Stück, ein seltsames Werk der Musikgeschichte, stellt die Komplexität des Vergehens der Zeit mit musikalischen Mitteln dar.

- Die Texte der sechsstimmigen Motetten von Orlando di Lasso sprechen alle über die Vergänglichkeit. Die Auswahl des Themas und der Seelenzustand des alten und kranken Meisters bilden hier eine besonders schöne Einheit. Die Stücke handeln sich um die Zeitlichkeit, die Kürze unserer Jahre und um die Zweierheit von Hier und Dort.

- Die gregorianischen Offertorien (Opferungslieds) sind in diesem Programm aus dem Weihnachtsfestkreis. Die europäische Kultur legt einen großen Wert daran bei, daß mit dem Geburt Christus die göttliche Ewigkeit in die vergängliche Zeit eingebrochen hat. Unser Kalendersystem hat dieses Ereignis als Anfang unserer Zeitrechnung gewählt.

- Die Kompositionen von László Melis sprechen über die menschliche Zeit, darüber was "uns ist gegeben" (Hyperions Schicksalslied). Der Ausgangspunkt der Sätze ist immer ein anderes Zitat aus dem Buch des Predigers. Als eine Art von Erklärung kommt dann immer ein Gedicht. Die Dichter sind: Friedrich Hölderlin, György Petri (†2001) und István Eörsi.

VOCES ÆQUALES

PETER BÁRÁNY — COUNTERTENOR

ZOLTÁN GAVODI — COUNTERTENOR CSABA GYULAI — TENOR

ANDRÁS KONCZ — BARITONE ZOLTÁN MIZSEI — BARITONE

ANDRÁS DEMJÉN — BASS

AZ EGYÜTTEST 1993-ban alapította hat férfi énekes a reneszánsz elsősorban egyházi műveinek megszólaltatása céljából. Azóta Magyarországon és szerte Európában koncerteznek. Az együttes nem csak a művek értő megszólaltatását tűzte ki célul, hanem programjaival minden alkalommal, a zeneivel párhuzamosan egy általánosabb üzenet tolmácsolására is vállalkozik. A Voces Æquales három CD-je a Fonó Records kiadásában jelent meg Officium de Cruce, Apocalypsis és Genesis címmel. 2002-ben készül el a Thomas Stoltzer: Mise és motetták című CD a Hungaroton gondozásában.

THE GROUP is comprised of male-singers, who came together in 1993 under this name to perform the sacred vocal music of the Renaissance. They have given concerts all over Europe since then, and were praised by audience and critics first of all for their vigorous performance. Voces Æquales are not, however, only interested in the profession of performing, but also are concerned to create homogeneous programmes on a carefully thought out conceptual basis. The ensemble produced four CDs: Officium de cruce (1997), Apocalypsis (1998), Genesis (1999) and Motets by Thomas Stoltzer (2002).

UNTER DIESEM NAMEN sind 1993 sechs Männersolisten zusammengelassen, um das Gesangsrepertoire der Renaissance Kirchenmusik zum Klingen zu bringen. Seitdem geben sie europaweit Konzerte und sind vom Publikum und Kritikern besonders wegen ihrer mitreißenden Aufführungen gelobt worden. Voces Æquales hat den Anspruch, nicht nur professionell zu musizieren, sondern mit einem durchdachten Konzept Programme von großer Homogenität zu schaffen. Das Ensemble produzierte vier CDs: Officium de cruce (1997), Apocalypsis (1998), Genesis (1999) und Motetten von Thomas Stoltzer (2002).

MELIS LÁSZLÓ

1953-BAN SZÜLETETT Budapesten. 1979-ben alapítója és hegedűse a kortárs zenét játszó 180-as csoportnak, mellyel koncertezve bejárja Európát. Az együttes Melis több művét is műsorára tűzte. A 180-as csoport felbomlása után alapvetően zeneszerzőként dolgozik. Színpadi és filmzenéi mellett koncerteken gyakran hallhatóak kamaraoperái, kantátái, nagyzenekari és kamaradalai, valamint szólódarabjai. A CDn elhangzó ciklusát 2000-ben komponálta a Voces Æquales felkérésére.

BORN IN 1953 in Budapest, he was in 1979 the founder and violin-player of Group 180, the leading contemporary music ensemble of Hungary. They gave concerts in several European countries, and played also his own compositions. After the group dissolved he began working mainly as a composer. Beside many scores in film and theatre music he composed chamber-opera, cantatas, orchestra and chamber music, and solo pieces. He composed the present music by special request of Voces Æquales in 2000.

GEBOREN 1953 in Budapest. Er war 1979 Gründer und Geiger der Gruppe 180, Ungarns führendes Ensemble für zeitgenössische Musik, und hat so europaweit in Konzerten gespielt. Er arbeitet jetzt hauptsächlich als Komponist. Neben zahlreichen Theater-, und Schauspielmusikstücken sind sein Kammeropern, Kantaten, Solostücke, Orchester und Kammerlieder oft in Konzerten zu hören. Er ist heute einer der bekanntesten und produktivsten Komponist Ungarns. Seinen Zyklus hat er 2000 als Auftragswerk für Voces Æquales komponiert.

omnia tempus habent et suis spatiis transeunt universa sub cælo
tempus nascendi et tempus moriendi tempus plantandi et tempus evellendi quod
plantatum est
tempus occidendi et tempus sanandi tempus destruendi et tempus aedificandi
tempus flendi et tempus ridendi tempus plangendi et tempus saltandi
tempus spargendi lapides et tempus colligendi tempus amplexandi et tempus longe
fieri a complexibus
tempus acquirendi et tempus perdendi tempus custodiendi et tempus abiciendi
tempus scindendi et tempus consuendi tempus tacendi et tempus loquendi
tempus dilectionis et tempus odii tempus belli et tempus pacis

(ecclesiastes 3,1-8.)

Mindennek megvan a maga órája, és az ég alatt minden dolog elmúlik a maga idejében.
Ideje van a születésnek és ideje a halálnak, ideje az ültetésnek és ideje a kiszakításnak.
Ideje van az ölésnek és ideje a gyógyításnak, ideje a lebontásnak és ideje az építésnek.
Ideje van a sírásnak és ideje a nevetésnek, ideje a gyásznak és ideje a táncnak.
Ideje van a kő szétdobálásának és ideje a kő összeszedésének, ideje az ölekezésnek,
és ideje az ölekezéstől való tartózkodásnak.
Ideje van a keresésnek és ideje az elvesztésnek, ideje a megőrzésnek és ideje az
eldobásnak.
Ideje van az eltépésnek és ideje az összevarrásnak, ideje a hallgatásnak és ideje a
szólásnak.
Ideje van a szeretetnek és ideje a gyűlölködésnek, ideje a háborúnak és ideje a
békének.

(Prédikátor könyve 3,1-8.)

To every thing there is a season, and a time to every purpose under the heaven:
A time to be born, and a time to die; a time to plant, and a time to pluck up that
which is planted;
A time to kill, and a time to heal; a time to break down, and a time to build up;
A time to weep, and a time to laugh; a time to mourn, and a time to dance;
A time to cast away stones, and a time to gather stones together; a time to embrace,
and a time to refrain from embracing,
A time to get, and a time to lose; a time to keep, and a time to cast away;
A time to rend, and a time to sew; a time to keep silence, and a time to speak;
A time to love, and a time to hate; a time of war, and a time of peace.

(Ecclesiastes 3,1-8.)

Für alles gibt es eine bestimmte Stunde. Und für jedes Vorhaben unter dem Himmel
gibt es eine Zeit.
Zeit fürs Gebären und Zeit fürs Sterben, Zeit fürs Pflanzen und Zeit fürs Ausreißen
des Gepflanzten,
Zeit fürs Töten und Zeit fürs Heilen, Zeit fürs Abbrechen und Zeit fürs Bauen,
Zeit fürs Weinen und Zeit fürs Lachen, Zeit fürs Klagen und Zeit fürs Tanzen,
Zeit fürs Steinewerfen und Zeit fürs Steinesammeln, Zeit fürs Umarmen und Zeit
fürs sich Fernhalten vom Umarmen,
Zeit fürs Suchen und Zeit fürs Verlieren, Zeit fürs Aufbewahren und Zeit fürs
Wegwerfen,
Zeit fürs Zerreißen und Zeit fürs Zusammennähen, Zeit fürs Schweigen und Zeit
fürs Reden,
Zeit fürs Lieben und Zeit fürs Hassen, Zeit für Krieg und Zeit für Frieden.

(Buch des Predigers 3,1-8.)

Programme, text and translations: Voces Æquales / voces@freemail.hu

Recorded at Saint Michael's Church, Dunakeszi, 13-18 September 2000

Recording supervision and editing: Tibor Alpár

Published by Gergely Böszörményi

Publishing editor: Marianne Szilasi

Design: Mónika Kaszta

Special thanks to Amadinda Ensemble, László Melis, György Budai, Ferenc Körmeny (CCGAB), Gergely Tóth, Robert Giday, Eric Southworth, Nicholas Clapton, Keith Sellers, Krisztina Lichtenberger, Dr. Loránd Zentai (Museum of Fine Arts, Budapest), Dr. Péter Virányi (Realsystem)

Translations of the biblical texts: Káldi-Neovulgáta, King James and Elberfelder Bible

Other translations: Hungarian: István Városi (Augustinus) István Bernáth (1, 15.),

László Dobszay (4.), Miklós Földváy (7.);

English: James Mitchell (1.), New Roman Missal 1945 (3, 8, 13.), Miklós Bodóczy (4.),

Robert Giday (5, 6, 10, 11, &) Richard Sieburth and Eric Southworth (15.);

German: Dr. Alfred Hoffmann (Augustinus), Hans-Henning Paetzke (6.).

Woodcuts: Museum of Fine Arts, Budapest

Photo reproduction: Dénes Józsa

Sponsored by: György Budai, Realsystem, Artisjus,
Cultural Committee of the General Assembly of Budapest

